

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Емил Тошев Трайчев,

Нов български университет,

за

дисертационен труд на Лукия Христос Валаси

за придобиване на образователната и научната степен „доктор“ в професионално

направление 1.3. Педагогика на обучението по...

на тема:

„Музикалният инструмент „Сантури“ в Гърция (гръцката музика) и на Балканите (балканската музика) – Музикологичен и органологичен анализ“

научен ръководител: доц. д-р Валери Пастармаджиев

Лукия Валаси е утвърден музикален педагог, инструменталист и изследовател с дългогодишен опит в изпълнението и преподаването по сантур. Завършила е катедра „Музикални науки и изкуство“ в Университета на Македония със специалност сантури, а впоследствие придобива две магистърски степени – в специалното образование и в мениджмънта на културни единици. От 2021 г. е докторант в катедра „Музика“ на ЮЗУ „Неофит Рилски“, където изследва сантури в гръцката и балканската музика. В допълнение към академичната си дейност, тя има значителен артистичен опит като солист- сантур и сътрудничи с множество гръцки и международни изпълнители.

Дисертационният труд на Лукия Христос Валаси „Музикалният инструмент „Сантури“ в Гърция (гръцката музика) и на Балканите (балканската музика) – Музикологичен и органологичен анализ“ представлява задълбочено и детайлно изследване на музикалния инструмент сантур в контекста на гръцката и балканската музика. Основният текст е структуриран в увод, пет глави, заключение, библиография, списък с фигури и таблици, научни приноси и списък на публикациите по темата. Представеният автореферат систематично и ясно очертава основните цели, задачи, методология и принос на изследването.

В увода докторантката обосновава избора на темата и нейното значение за съвременната музикална наука и музикалната педагогика. Очертани са основните

изследователски въпроси, обект и предмет на изследването, които включват изучаването на сантур в исторически, културен и музикален контекст. Целта на изследването е формулирана и като приносна за културната идентичност на Гърция, т.е. „има за цел да изследва културното значение и музикалното въздействие на сантура във времето, изследвайки ролята му в различни форми на традиционната гръцка музика, взаимодействията му с други инструменти и значението му както за изпълнението, така и за опазването на музикалното наследство на Гърция“, така и в по-мощен контекст „проучването ще разгледа и връзките на сантур с балканските музикални традиции, подчертавайки ролята му в споделен регионален музикален репертоар“.

Първа глава „Кратък исторически обзор“ прави кратък, но смислово пълен исторически обзор, който включва проучвания и записи на сантур в различни периоди. Анализират се методологиите на съществуващите изследвания и ограниченията им, което е важен аспект за по-нататъшното научно развитие на темата.

Втора глава „Историческа еволюция на гръцкия сантур“ разглежда историческата еволюция на гръцкия сантур, като проследява неговото развитие от древността до съвременността. Анализира се органологичната специфика на инструмента и начините, по които е бил адаптиран в различни музикални контексти.

Интерес представлява решението на докторанта да надгради историческия обзор с историческата еволюция, като по този начин изследването позволява да се „дефинира съвременният гръцки сантур“ чрез проследяване на неговото историческо, морфологично и културно развитие – както пише докторантът.

Трета глава „Балкански произход на сантур (цимбал и тимбал)“ е посветена на балканския произход на сантура, като се разглеждат сходствата и различията между гръцкия сантур и инструментите цимбал и тимбал. Анализират се културните връзки и влиянията, които оформят специфичната звучност и техники на изпълнение в различните балкански региони. Именно тази глава е мястото, в което изследването маркира и в мащаб – представяйки балканските двойници.

В четвърта глава „Ролята на сантур в гръцката традиционна музика“ се акцентира върху ролята на сантур в гръцката традиционна музика. Докторантката анализира използването на инструмента в различни музикални стилове – островна, континентална музика и репертоара, свързан с него. Подчертани са регионалните различия и техниките на

изпълнение, които допринасят за запазването на този инструмент в гръцката музикална традиция.

Петта глава „Импровизация“ е посветена на импровизацията като ключов аспект в изпълнението на сантур. Докторантката изследва различните форми на импровизация, включително жанра дойна, и тяхното място в гръцката и балканската музикална традиция. Разглеждат се техниките, използвани от различни изпълнители, както и връзката между сантур и импровизационните традиции в региона.

Заключението на дисертационния текст обобщава значението на сантур за гръцката и балканската музикална култура, като подчертава необходимостта от по-нататъшни изследвания в тази област. Дисертацията предлага нови перспективи и анализи, които допринасят за разбирането на този музикален инструмент в международен контекст. Значим принос е очертаването на историческата траектория на гръцкия сантур, който е представен в текста и чрез това, че се характеризира със сложен културен обмен в Мала Азия, дунавските страни и Византийската и Османската империи. Въпреки че точният произход на сантура е несигурен, то изследването достига до доказателства, които го дефинират от различни страни – включително чрез това, че „търговските пътища и моделите на миграция, като тези, свързани с Одеса и Константинопол, улесняват разпространението и интегрирането му в различни музикални контексти“.

Научните приноси на дисертацията са безспорни – това е първото в Гърция цялостно изследване, посветено на сантур, което проследява историческата му еволюция, регионалните му вариации и ролята му в традиционната музика. Освен това, докторантката предлага детайлен анализ на импровизационните техники и тяхната връзка с различните музикални стилове. Не по-малко важно е и това, че проследяването на балканските връзки на сантура структурират и едно по-цялостно и задълбочено изследване на балканските културни взаимодействия – особено чрез прецизния сравнителен анализ на гръцките и румънските импровизационни традиции.

Систематизацията на ключовите етапи от развитието на жанра, акцентът върху специфичните музикални техники и исторически контексти подчертават значението на дисертацията като принос към музикознанието и музикалната педагогика. Същевременно обаче трябва да се подчертае и ролята на изследването за гръцката етномузикология и културология.

Напълно съм съгласен с изведените от докторантката приноси, които демонстрират задълбоченост и оригиналност, и допринасят значително за разширяването на познанията в областта на музикалните изследвания.

Всичко това ми дава пълно основание да предложа на почитаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Лукия Христос Валаси.

доц. д-р Емил Трайчев

Благоевград, 2025 г.

OPINION

from
Assoc. Prof. Dr. Emil Toshev Traichev,
New Bulgarian University,
for
the dissertation of Loukia Christos Valasi
for obtaining the educational and scientific degree "Doctor" in the professional field 1.3.
Pedagogy of Education in...
on the topic:

"The Musical Instrument 'Santouri' in Greece (Greek Music) and the Balkans (Balkan Music) – Musicological and Organological Analysis"

scientific advisor: Assoc. Prof. Dr. Valeri Pastarmadzhiev

Loukia Valasi is a recognized music educator, instrumentalist, and researcher with extensive experience in performing and teaching the santouri. She graduated from the Department of "Music Sciences and Arts" at the University of Macedonia with a specialization in santouri, and later obtained two master's degrees - in special education and in cultural management. Since 2021, she has been a doctoral student in the "Music" Department at the South-West University "Neofit Rilski", where she is researching the santouri in Greek and Balkan music. In addition to her academic activities, she has significant artistic experience as a soloist-santouri and collaborates with numerous Greek and international performers.

Loukia Christos Valasi's dissertation "The Musical Instrument 'Santouri' in Greece (Greek Music) and the Balkans (Balkan Music) – Musicological and Organological Analysis" is an in-depth and detailed study of the musical instrument santouri in the context of Greek and Balkan music. The main text is structured into an introduction, five chapters, a conclusion, bibliography, list of figures and tables, scientific contributions, and a list of publications on the topic. The presented abstract systematically and clearly outlines the main goals, tasks, methodology, and contribution of the research.

In the introduction, the doctoral student justifies the choice of topic and its importance for contemporary music science and music pedagogy. The main research questions, object, and subject of the study are outlined, which include the study of the santouri in historical, cultural, and musical contexts. The goal of the research is formulated as a contribution to the cultural identity of Greece,

i.e., "it aims to explore the cultural significance and musical impact of the santouri over time, examining its role in various forms of traditional Greek music, its interactions with other instruments, and its significance for both performance and the preservation of Greece's musical heritage," and in a broader context, "the study will also examine the connections between the santouri and Balkan musical traditions, highlighting its role in shared regional musical repertoires."

The first chapter "Brief Historical Overview" provides a short but meaningfully complete historical overview, including studies and recordings of the santouri in different periods.

The methodologies of existing studies and their limitations are analyzed, which is an important aspect for the further scientific development of the topic.

The second chapter "Historical Evolution of the Greek Santouri" discusses the historical evolution of the Greek santouri, tracing its development from antiquity to the present. The organological specifics of the instrument and the ways in which it was adapted in various musical contexts are analyzed.

An interesting aspect is the doctoral student's decision to build upon the historical overview with the historical evolution, thus allowing the study to "define the modern Greek santouri" by tracing its historical, morphological, and cultural development, as the doctoral student writes.

The third chapter "Balkan Origin of the Santouri (Cymbal and Timbal)" is dedicated to the Balkan origin of the santouri, exploring the similarities and differences between the Greek santouri and the instruments cymbal and timbal. Cultural connections and influences that shape the specific sound and performance techniques in different Balkan regions are analyzed. This chapter is where the research also marks the Balkan counterparts on a broader scale.

The fourth chapter "The Role of the Santouri in Greek Traditional Music" emphasizes the role of the santouri in Greek traditional music. The doctoral student analyzes the use of the instrument in various musical styles - island, continental music, and the repertoire associated with them. Regional differences and performance techniques contributing to the preservation of this instrument in Greek musical tradition are highlighted.

The fifth chapter "Improvisation" is dedicated to improvisation as a key aspect of santouri performance. The doctoral student explores various forms of improvisation, including the doina genre, and their place in Greek and Balkan musical traditions. Techniques used by different

performers are examined, as well as the connection between the santouri and improvisation traditions in the region.

The conclusion of the dissertation summarizes the importance of the santouri for Greek and Balkan musical culture, emphasizing the need for further research in this area. The dissertation offers new perspectives and analyses that contribute to the understanding of this musical instrument in an international context. A significant contribution is the outlining of the historical trajectory of the Greek santouri, presented in the text, characterized by complex cultural exchanges in Asia Minor, the Danube countries, and the Byzantine and Ottoman empires. Although the exact origin of the santouri is uncertain, the study presents evidence that define it from different countries - including through the fact that "trade routes and migration patterns, such as those related to Odessa and Constantinople, facilitated its spread and integration into various musical contexts."

The scientific contributions of the dissertation are indisputable - this is the first comprehensive study in Greece dedicated to the santouri, tracing its historical evolution, regional variations, and role in traditional music. Furthermore, the doctoral student provides a detailed analysis of improvisational techniques and their connection to different musical styles. No less important is the fact that the tracing of the Balkan connections of the santouri structures a more complete and profound study of Balkan cultural interactions - especially through the precise comparative analysis of Greek and Romanian improvisational traditions.

The systematization of the key stages of the genre's development, the focus on specific musical techniques, and historical contexts highlight the importance of the dissertation as a contribution to musicology and music pedagogy. At the same time, however, the study's role in Greek ethnomusicology and cultural studies should also be emphasized.

I fully agree with the contributions made by the doctoral student, which demonstrate depth and originality, significantly contributing to expanding knowledge in the field of musical research.

All of this gives me full grounds to recommend to the esteemed Scientific Jury to award the educational and scientific degree "Doctor" to Loukia Christos Valasi.

Assoc. Prof. Dr. Emil Traychev
Blagoevgrad, 2025